

Hoe wilde de regering het stuk dan gewijzigd zien? Zij wenste dat uit de nieuwe *Annexe II* zou blijken dat de tot Wavell te richten nadere aanwijzingen ook namens de Nederlandse regering gegeven zouden zijn, dat zij (in de persoon van de minister van marine, admiraal Furstner) door de Britse *Chiefs of Staff* geraadpleegd zou worden telkens wanneer dat nodig was, en dat die *Chiefs of Staff* hun 'opinion' niet alleen aan hun eigen maar ook aan Nederlandse vertegenwoordigers in Washington zouden telegraferen.

Die wensen, naar Washington doorgegeven, werden daar in eerste instantie aan Churchill en de Britse *Chiefs of Staff* voorgelegd. Churchill, die inmiddels vergeefs gepoogd had, van Kleffens' reis naar Washington te voorkomen¹, placht geen belangrijke beslissing te nemen zonder goedkeuring van zijn *War Cabinet*, maar om voor al die beslissingen, voorzover zij de oorlog tegen Japan betroffen, ook de goedkeuring te vragen van de Nederlandse regering alsook van de regeringen van Australië en Nieuw-Zeeland (die hadden bij nader inzien beide geëist, de Australische uitgesproken bruusk, dat zij vertegenwoordigd zouden zijn op het niveau waar de beslissingen zouden vallen), ging hem te ver. De Britse *Chiefs of Staff* voelden daar al evenmin voor; zij hadden op tal van punten met hun Amerikaanse collega's overhoop gelegen en nu uiteindelijk overeenstemming bereikt was, zagen zij er tegen op, de stemming te bederven door op wijziging van gemaakte afspraken aan te dringen. *Major-General Sir Hastings Ismay*, Churchills verbindingsman met de Britse stafchefs die in Londen gebleven was, werd dienaangaande door een ondergeschikte van Washington uit aldus ingelicht:

'(The Americans) are not accustomed to process whereby views of two or three or more Governments have to be obtained and exchanges and adjustments made to meet them. They regard this as a time-wasting procedure . . .

*Reason for trying to step down Dutch visit to Washington and reluctance to bring Dominions into joint collaboration here was that we are just holding our own with British-American discussions. Collaboration with third or more parties would at this stage cause confusion and we would slip back into chaos.'*²

¹ Van Kleffens verliet Londen op 10 januari, trachtte eerst uit Schotland naar Amerika te vliegen, zat daar bijna twee weken vast als gevolg van de weersomstandigheden, keerde toen naar Londen terug en vloog naar Lissabon vanwaar een Amerikaans passagierstoestel hem naar New York bracht; hij arriveerde daar op 27 januari. Wat hij vervolgens in Washington wist te bereiken, komt later in dit hoofdstuk ter sprake. ² Telegram, aangehaald in Gwyer: *Grand Strategy*, p. 374.